

95 . Moșnița Veche | Comuna: Moșnița Nouă | Județ: Timiș | Punct: Obiectiv Moșnița Veche 17 | Anul: 2017

Anul: 2017

Cod RAN: 157861.01

Perioade: Preistorie, Evul Mediu

Epoci: Epoca bronzului, Hallstatt, Epoca migrațiilor, Epoca medievală timpurie, Epoca medievală târzie

Tipuri sit: descoperire izolată

Categorii sit: Domestic

Autori: Dorel Micle, Andrei Stăvilă, Bogdan Craiovan

Instituții: Universitatea de Vest, Timișoara, Universitatea de Vest, Timișoara, Universitatea de Vest, Timișoara

Raport

Situl arheologic Moșnița Veche 17 este amplasat la 1,64 km NV față de biserica ortodoxă din localitatea Moșnița Nouă și la 1,77 km V față de biserica ortodoxă din localitatea Moșnița Veche, aflându-se din punct de vedere administrativ în teritoriul celei din urmă localități. Geografic situl se află poziționat în Câmpia Timișoarei, aceasta reprezentând o subunitate a Câmpiei de Vest, speculând unul dintre grindurile caracteristice zonei. Situl arheologic a fost identificat în contextul unor cercetări sistematice de teren realizate în hotarul localității Moșnița Veche, pe parcursul anilor 2010-2011, de către o echipă de cercetători a Universității de Vest din Timișoara -nota 1.

Cercetarea arheologică desfășurată în vara anului 2017 a debutat ca urmare a excavării nesupravegheate a unui șanț destinat introducerii de infrastructură specifică rețelei electrice, distribuită perimetral pe străzile Jimbolia și Lugoj a localității Moșnița Veche, fapt care a dus la distrugerea în diverse proporții a unor complexe arheologice aflate în acest areal. Obiectivele principale ale cercetării s-au legat de identificarea, salvarea și documentarea complexelor afectate de lucrări, stabilirea stratigrafiei zonei și descărcarea de sarcină arheologică a întreg perimetrului integrat proiectului investițional. Metodologia de cercetare a presupus practicarea în jurul complexelor afectate de către proiect și surprinse în cele două profile ale șanțului, a unor casete cu dimensiuni variabile. Au fost astfel cercetate doar complexele afectate de lucrările edilitare, punctual fiind abordate și alte structuri arheologice aflate în relație cu acestea.

Cercetările realizate în cadrul proiectului au relevat 78 de complexe arheologice, acestea putând fi încadrate în cuprinsul mai multor perioade precum finalul neoliticului târziu (grupul cultural Foeni), sfârșitul epocii bronzului (cultura Cruceni-Belegiș), începutul epocii fierului (grupul cultural Susani); secolele II-IV d.H (Sarmați); Evul Mediu Timpuriu și Dezvoltat.

Orizontul de locuire încadrabil perioadei de final a neoliticului târziu a fost documentat prin prezența a două gropi (Cx.79 și 82) din cadrul cărora a fost salvat material ceramic specific manifestărilor culturale ale grupului Foeni. Totodată din cele două complexe au fost recoltate numeroase piese litice constând în lame sau așchii de silex.

Complexele a căror datare se leagă de etapa finală a epocii bronzului pot fi clasificate din punct de vedere al funcționalității în spații de locuit și gropi de provizii, transformate ulterior în gropi menajere. Locuințele sunt de tipul celor adâncite, a căror forme sunt circulare sau rectangulare cu colțurile rotunjite și fundul neregulat. Locuințele sunt în general de dimensiuni mari, astfel suprafața acestora variază între 10 m² și 15 m². În cadrul categoriei structurilor de locuit se individualizează Cx.6 reprezentând o locuință adâncită, de formă rectangulară cu colțurile rotunjite a cărei dimensiuni surprinse au fost de 1,8 m × 2,3 m și o adâncime maximă de 1,46 m. Cercetarea complexului a presupus în primă fază documentarea a trei nivele de material ceramic și chirpici, acestea fiind definite între adâncimea de 0,56 m și 0,78 m față de nivelul actual de călcare. În cadrul acestor aglomerări se remarcă trei piese de tip ansa cornuta, o cană miniaturală și

un fragment de pyraunos. Complexul s-a adâncit ulterior până la cota de 1,46 m raportat la nivelul actual de călcare, fiind documentate în acest sens două straturi constând într-un sol lutos, afânat în amestec cu cenușă (Pl.1/1-5). Complexul poate fi încadrat manifestărilor culturale de tip Cruceni-Belegiș, faza a II-a, ocupând astfel din punct de vedere cronologic etapa Bronzului Târziu II -nota 2. Totodată în cadrul acestui tip de structură se remarcă Cx.56-57 având o formă elipsoidală cu dimensiunile de 2,6 m × 4,2 m și o adâncime maximă de 1,1 m față de nivelul său de conturare. Umplutura complexului a fost una stratificată, comportând trei nivele de umplere. Atât pe latura sudică, cât și în cea vestică a complexului a fost posibilă documentarea a patru situații în care locuința este tăiată de o serie de gropi încadrabile epocii bronzului sau secolelor II-IV d.Hr (Pl.1/6-8).

Grupul cultural Susani s-a evidențiat printr-un singur complex arheologic reprezentând o groapă a cărei funcționalitate nu poate fi precizată, de formă rectangulară cu colțurile rotunjite. Din cadrul complexului au fost salvate fragmente ceramice și vase tipice ale acestei manifestări culturale, în acest sens evidențiindu-se o cană cu decor canelat dispus în arcade pe corpul acesteia și în benzi la baza vasului, aceasta găsindu-și bune analogii la Susani -nota 3.

Locuirea sarmatică (sec. II-IV d.H), este documentată prin gropi de provizii, a căror formă este cilindrică sau bitronconică, având un diametru la gură care variază între 1,2 m și 1,6 m. În categoria structurilor de locuit poate fi încadrat un bordei de formă rectangulară cu colțuri rotunjite, acesta având o stare slabă de conservare, fiind afectat atât de lucrările edilitare, cât și de alte complexe medievale. De această etapă cronologică se leagă și cele patru morminte de înhumăție cercetate în latura de vest a sitului. Două dintre morminte (M.2 și M.4) au fost distruse prin săparea necontrolată a șanțului necesar introducerii de utilități, din cadrul acestora fiind salvate părți ale membrelor inferioare, precum și vasele ceramice depuse ca ofrandă (Pl.2/2). Un al treilea mormânt (M.1) a fost identificat într-o stare slabă de conservare, păstrându-se doar fragmente ale craniului defunctului și vasul depus ca ofrandă în zona membrelor inferioare. O stare de conservare mai bună a presupus-o M.3, acesta fiind însă răscolit din Antichitate. Inventarul mormântului a fost format dintr-un vas ceramic depus între membrele inferioare ale defunctului și parte a unei fibule din fier (Pl.2/1).

Complexele arheologice încadrabile evului mediu timpuriu se leagă de o fântână (C.21) și părțile inferioare ale unor gropi menajere (Cx.41; Cx.62; Cx.64). Materialul arheologic recuperat este puțin numeros și se rezumă la fragmente ceramice decorate cu incizii dispuse în val, caracteristice perioadei, iar buzele de vas reconstituie în general oale borcan. Evului mediu dezvoltat îi poate fi încadrat un cuptor de olar (Cx. 37), două locuințe adâncite (Cx. 70; Cx. 75) și o groapă menajeră (Cx.72). Inițial cuptorul a prezentat o stare de conservare bună, fiind păstrată și cupola acestuia, însă șanțul practicat de către constructor a traversat complexul prin mijlocul acestuia distrugând mare parte din el. Cuptorul a presupus o singură gură de alimentare, fiind prevăzut cu placă de reverberație dispusă în cruce sau în stea. Din interiorul cuptorului au fost recuperate fragmente ceramice care reîntregeau vase borcan (Pl.2/3-6). Locuința adâncită (C.70) este de formă circulară, se adâncește în sol cu 0,9 m față de nivelul său de conturare, din cadrul acestuia fiind salvate cinci lame de cuțit aflate în diferite stări de conservare (Pl.2/7-8).

Note

- 1)Măruia, L.; Micle, D.; Floca, C.; Stăvilă, A.; Berzovan, A.; A.; Bolcu, L.; Borlea, O.; Rogozea, O.; Forțiu, S.; Magina, A.; Pîrpițișă, E.; Vedrilă, I.; Horak, P.; Vidra, L.; Gogoșanu, A. (2012), Geografia istorică a zonei Moșnița Veche. Rezultatele cercetărilor arheologice de teren, Editura BioFlux, Cluj-Napoca, 2012, p. 614-678.
- 2)Fl. Gogâltan, Aspecte privind metalurgia bronzului în bazinul carpatic. Ciocanele și nicovalele cu toc de înmănușare din România, în Ephemeris Napocensis, IX-X, 1999-2000 (2000), p. 40.
- 3)I. Stratan, Al. Vulpe, Der Hügel von Susani, în PZ, 52, 1, 1977, Taf. 8.

Informații suplimentare online

[Raportul 5907 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
